

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci navrhovateľky **I.**, bývajúcej v B., proti odporcom 1/ **M.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M., advokátom so sídlom v B., 2/ **Bytovému družstvu K.** so sídlom v B., **o určenie neplatnosti zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9 C 171/1995, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 1. júla 2004, č.k. 9 C 171/1995-76 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. júna 2005, sp. zn. 4 Co 334/2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. júna 2005, sp. zn. 4 Co 334/2004 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. júla 2004, č.k. 9 C 171/1995-76 **z r u š u j e** ; vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 1. júla 2004, č.k. 9 C 171/1995-76 určil, že zmluva o prevode družstevného bytu zo 6. júla 1999 uzavretá medzi Bytovým družstvom K. a odporcom 1/, predmetom ktorej je byt č. X. na X. poschodí obytného domu V. K., stojaceho na parcele č. X., zastavaná plocha vo výmere 267 m², kat. úz. B., zapísaného v katastri nehnuteľností na LV č. X. ako aj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 68/1000 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu súp. č. X. je neplatná. Odporcovi 1/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania v sume 8.452,- Sk a na účet súdu náhradu trov štátu v sume 63,- Sk, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak

po zistení, že na základe rozhodnutia Obvodného národného výboru Bratislava I o schválení dohody o výmene bytov zo dňa 31. mája 1978 č.j. byt - 254-7-1997/1978 navrhovateľke a odporcovi 1/ ako manželom vzniklo právo spoločného užívania bytu v zmysle § 175 ods. 1 O.z. v znení platnom do 1. januára 1992, nakoľko išlo o byt v dome ľudového bytového družstva (ďalej len „LBD“), na ktoré byty sa vzťahoval právny režim štátnych bytov. Predmetný byt bol následne delimitovaný z LBD do Bytového družstva K. dňa 31. decembra 1991 a týmto dňom vzniklo manželom spoločné členstvo v družstve zo zákona, pričom nie je podstatné, kto z nich bol zapísaný v evidencii LBD a neskôr Bytového družstva K. ako člen družstva. V zmysle § 28 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniklo podľa názoru prvostupňového súdu navrhovateľke právo na prevod vlastníctva bytu spoločne s odporcom 1/, preto zmluvu o prevode vlastníctva predmetného bytu uzavretú len medzi odporcom 1/ a odporcom 2/ (bez účasti a súhlasu navrhovateľky) považoval podľa § 39 O.z. za absolútne neplatnú. Podľa názoru súdu navrhovateľka má na určení neplatnosti zmluvy naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.), pretože sa nemôže domáhať priamo plnenia a bez takéhoto určenia jej právne postavenie by bolo neisté. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporcu 1/ rozsudkom z 29. júna 2005, sp. zn. 4 Co 334/2004 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Zhodne so súdom prvého stupňa vychádzal z názoru, že účastníkom vzniklo k bytu, ktorý bol pôvodne bytom LBD, ktorý nezdieľal režim družstevných bytov, ale štátnych, právo spoločného užívania bytu (§ 175 ods. 1 O.z. v znení do 1. januára 1992). Tento byt sa stal bytom družstevným na základe delimitácie z bývalého LBD do Bytového družstva K., kedy s prihliadnutím na § 868 O.z. veta prvá pred bodkočiarkou vzniklo manželom P. aj spoločné členstvo v tomto družstve. Nakoľko spoločný nájom bytu manželmi, na ktorý sa dňom 1. januára 1992 zmenilo spoločné užívanie bytu navrhovateľky a odporcu 1/ (§ 871 O.z. v znení zák. č. 509/1991 Zb.) žiadnym spôsobom po rozvode ich manželstva nezanikol, je zmluva o prevode predmetného bytu uzavretá medzi odporcom 1/ a odporcom 2/ bez súhlasu navrhovateľky v rozpore s § 39 O.z., z ktorého dôvodu je absolútne neplatná. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože jej právny zástupca v súdom určenej lehote trov nevyčíslil.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu odporcu 1/ a napadol mimoriadnym dovolaním rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. júla 2004, č.k. 9 C 171/1995-76 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 29. júna 2005, sp. zn. 4 Co 334/2004. V odôvodnení dovolania poukázal na to, že právne vzťahy medzi navrhovateľkou a odporcom 1/ vznikli za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení platnom pred novelou vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1992. K predmetnému bytu vzniklo v zmysle § 175 ods. 1 O.z účinného do 1. januára 1992 právo spoločného užívania bytu manželmi ale až na základe dohody o odovzdaní a prevzatí bytu a nie na základe rozhodnutia bývalého ObNV Bratislava I z 31. mája 1978 č. byt 254-7-1997/1978, ktorým bola schválená dohoda o výmene bytov. S právom spoločného užívania bytu manželmi nevzniklo im zároveň aj spoločné členstvo v ĽBD, keďže príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení platnom do 1. januára 1992 upravujúce družstevné byty sa vzťahovali výlučne na byty stavebných bytových družstiev. V čase, kedy manželia P. získali predmetný byt, bol tento byt družstevným bytom vo vlastníctve ĽBD, členom ktorého bol len odporca 1/ pod členským číslom X.. V zmysle Stanov ĽBD poskytovalo byty v družstevných domoch iba svojim členom podľa zásad štátnej bytovej politiky, pričom sa riadilo ustanoveniami zák. č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi. Preto je nesprávny záver súdov oboch stupňov, že predmetný byt sa stal bytom družstevným až delimitáciou, t.j. odčlenením Bytového družstva K. z ĽBD v zmysle zák. č. 176/1990 Zb. o bytovom, spotrebnom a inom družstevníctve a následne jeho zápisom do obchodného registra dňa 31. decembra 1991. Vznikom Bytového družstva K. dňom 31. decembra 1991 sa predmetný byt stal majetkom družstva, ktoré v zmysle zák. č. 176/1990 Zb. a stanov družstva malo povahu bytového družstva a vzťahoval sa naň právny režim bytov bytových družstiev; zároveň členovia ĽBD bývajúci v bytoch v domoch na K. č. X., teda aj odporca 1/ sa stali členmi Bytového družstva K. v zmysle bodu 2/ písm. a/ uznesenia ustanovujúcej členskej schôdze členov z 29. augusta 1991 v spojení s čl. 1, bod 3/ stanov tohto družstva z 29. augusta 1991. Delimitáciou predmetného bytu z ĽBD do Bytového družstva K. a zároveň aj zánikom členstva odporcu 1/ v ĽBD a vznikom členstva v Bytovom družstve K. nedošlo k vzniku spoločného členstva odporcu 1/ a navrhovateľky v Bytovom družstve K. v zmysle § 175 ods. 2 O.z. účinného do 1. januára 1992 a ani v zmysle právnej úpravy platnej po 1. januári 1992 tak, ako to zdôvodnil odvolací súd. Pre vznik spoločného členstva manželov v družstve v zmysle § 175 ods. 2 O.z. účinného do 1. januára 1992 absentuje základná podmienka, ktorou je právo na pridelenie družstevného bytu hoci len jednému z manželov za trvania manželstva. Spoločné členstvo manželov v družstve nemohlo v danom prípade vzniknúť ani

na základe § 703 ods. 3 O.z. účinného po 1. januári 1992, z toho istého dôvodu, nakoľko manželia P. už v tomto období, t.j. po 1. januári 1992 boli nájomcami dotknutého bytu. Podľa dovolateľa samotný prechod vlastníctva družstevného bytu z LBD do Bytového družstva K. a s tým spojená zmena členstva v družstve, ak členom družstva je len jeden z manželov, nezakladá bez ďalšieho vznik spoločného členstva manželov v družstve, aj keď k tejto zmene dochádza v čase trvania manželstva a existencie práva spoločného užívania bytu (po 1. januári 1992 spoločného nájmu bytu manželmi).

Právny záver súdov o vzniku spoločného členstva manželov v družstve po zmene právneho režimu predmetného bytu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného do 1. januára 1992 a ani po 1. januári 1992, ani zo zákona č. 176/1990 Zb. Rozhodnutie prvostupňového súdu je nepreskúmateľné, keď vôbec neuviedol, na základe akého ustanovenia dospel k záveru o vzniku spoločného členstva navrhovateľky a odporcu 1/ v Bytovom družstve K.. Odvolací súd svoj právny názor odôvodnil § 868 O.z. účinného od 1. januára 1992, podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, riadia sa ustanoveniami Občianskeho zákonníka účinného od 1. januára 1992 aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992, k tomu však treba uviesť, že k zmene právneho režimu predmetného bytu došlo 31. decembra 1991 zápisom Bytového družstva K. (Dr 72/B) do obchodného registra, teda za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení platnom do 1. januára 1992, preto na uvedený právny vzťah nemožno aplikovať § 868 O.z. prvá veta pred bodkočiarkou, nakoľko tento bol účinný až od 1. januára 1992. Na uvedený právny vzťah (t.j. na právo spoločného užívania predmetného bytu - podľa § 871 O.z. zmenené na spoločný nájom bytu manželmi) je potrebné aplikovať § 868 časť vety za bodkočiarkou O.z. účinného po 1. januári 1992, podľa ktorého vznik právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z dôvodov ochrany nadobudnutých práv je zásadne neprípustné, aby sa podľa nových ustanovení posudzoval vznik právnych vzťahov, ktoré vznikli za platnosti doterajšieho práva. Či tu právny vzťah je a aký, sa u právnych vzťahov vzniknutých pred 1. januárom 1992 posudzuje podľa doterajšieho práva. Podľa doterajších predpisov sa posudzujú aj nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou novely.

Pokiaľ ide o otázku existencie práva spoločného užívania bytu manželov, ktoré sa dňom 1. januára 1992 zmenilo na spoločný nájom bytu manželmi (§ 871 O.z.) a nevysporiadanie ktorého je podľa konajúcich súdov, okrem spoločného členstva v Bytovom družstve K. tiež dôvodom neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva dotknutého bytu,

dovolateľ poukázal na postup prvostupňového súdu, ktorý najprv uznesením z 18. októbra 1996 č.k. 9 C 171/1995-13 prerušil konanie o vyslovenie neplatnosti zmluvy o prevode družstevného bytu (z dôvodu, že na tom istom súde prebieha pod sp. zn. 11 C 190/1994 medzi navrhovateľkou a odporcom 1/ konanie o zrušenie práva spoločného nájmu predmetného bytu a o určenie, ktorý z manželov bude byt ďalej užívať), následne však nerešpektujúc právoplatný výsledok tohto konania, ktoré skončilo rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 1997, sp. zn. 26 Co 106/1997 (ktorým bol návrh zamietnutý), posudzoval vec, ktorá je už právoplatne skončená a v konaní sp. zn. 11 C 190/1994 tým aj vyriešená. Podľa názoru dovolateľa napriek odôvodneniu rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 1997 sp. zn. 26 Co 106/1997 s prihliadnutím na výrok tohto rozsudku vo vzťahu k výroku rozsudku bývalého Obvodného súdu Bratislava I z 19. novembra 1996, č.k. 11 C 190/1994-55, predstavujú predmetné rozhodnutia prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k prípadnému konaniu o zrušenie spoločného nájmu bývalých manželov P. Keďže z vykonaného dokazovania je zrejmé, že členom Bytového družstva K. v čase prevodu vlastníctva k bytu bol výlučne odporca 1/, postupoval odporca 2/ pri predaji predmetného bytu odporcovi 1/ v súlade s § 28 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Predmetná zmluva tak netrpí žiadnou vadou, ktorá by spôsobovala jej absolútnu alebo relatívnu neplatnosť. Pretože rozhodnutia konajúcich súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), žiadal napadnuté rozhodnutia súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľka a odporca 2/ vyjadrenie k dovolaniu generálneho prokurátora nepodali.

Odporca 1/ sa v písomnom vyjadrení stotožnil s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozsudky v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V mimoriadnom dovolaní sa uvádza, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), a to v otázke posúdenia platnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu podľa § 28 zák. č. 182/1993 Z.z., ktorý bol spoločnom nájme navrhovateľky a odporcu 1/, pričom právo spoločného nájmu po rozvode manželstva účastníkov zrušené nebolo. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a použitím § 243i ods. 2 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom mimoriadneho dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v ustanovení § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na uvedenú zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k takýmto vadám. Ich existencia ale nebola v mimoriadnom dovolaní tvrdená a ani nevyšla najavo v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Predmetom konania je určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu nachádzajúceho sa v obytnom dome súp. č. X na K. ul. č. X. V. uzavretej dňa 6. júla 1999 medzi odporcom 1/ a odporcom 2/. Pre posúdenie správnosti záverov súdov o neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu, bolo potrebné riešiť otázku, aký užívaci vzťah mali účastníci k tomuto bytu a kto z nich bol členom družstva, s ktorým odporca 1/ uzavrel predmetnú zmluvu.

V prejednávanej veci sú napadnuté rozsudky založené predovšetkým na právnom závere, že zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu, ku ktorému mali navrhovateľka a odporca 1/ právo spoločného nájmu družstevného bytu je absolútne neplatná podľa § 39 O.z., pretože dohodu po rozvode manželstva uzavrel s družstvom, t.j. s odporcom 2/ iba odporca 1/ bez súhlasu navrhovateľky, ktorá bola spoločnou nájomkyňou predmetného bytu a podľa názoru súdov oboch stupňov tiež spoločnou členkou družstva. Podľa názoru súdov predmetný byt, ktorý bol pôvodne bytom LBD, jeho delimitáciou do Bytového družstva K.

stal sa bytom družstevným a účastníkom, t.j. navrhovateľke a odporcovi 1/ vzniklo k tomuto družstevnému bytu právo spoločného nájmu a zároveň aj spoločné členstvo manželov v družstve.

V čase, kedy účastníci nadobudli právo spoločného užívania bytu manželmi tento byt bol bytom družstevným vo vlastníctve LBD. Pre byty v domoch LBD platila s menšími odchýlkami všeobecná právna úprava vzťahujúca sa na byty z tzv. štátnej výstavby, obsiahnutá v Občianskom zákonníku v znení platnom pred novelou vykonanou zák. č. 509/1991 Zb. a v zák. č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi. Pri vzniku práva osobného užívania bytu sa uplatňoval "prideľovací" režim, ktorý sa vzťahoval na všetky byty ostatné podliehajúce režimu bytového zákona (zák. č. 41/1964 Zb.), medzi ktoré patrili aj byty v domoch LBD. Podľa § 154 ods. 1 O.z. v znení do účinnosti zák. č. 509/1991 Zb. rozhodnutím o pridelení bytu vydaným miestnym národným výborom alebo iným orgánom príslušným podľa predpisov o hospodárení s bytmi alebo inými skutočnosťami ustanovenými týmto zákonom vznikne občanovi právo, aby s ním organizácia uzavrela dohodu o odovzdaní a prevzatí bytu (v prejednávanej veci takouto skutočnosťou bola dohoda o výmene bytu). V súlade s "prideľovacím" režimom sa preto pre vznik tohto práva vyžadovalo najskôr pridelenie bytu. Samotné prideľovanie bytov upravovali ustanovenia § 4 až § 28 zák. č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi (tento zákon bol zrušený zák. č. 509/1991 Zb.). Miestny národný výbor prideľoval byty, ktoré podliehali jeho prideľovaciemu právu (takto prideľoval predovšetkým tzv. štátne byty). Podnikové byty, byty ministerstva vnútra a byty v domoch ľudových bytových družstiev prideľoval miestny národný výbor na návrh organizácie hospodáriacej s podnikovými bytmi, na návrh orgánov ministerstva vnútra alebo ľudového bytového družstva (viď § 24 ods. 1 zák. č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi). V súlade s vyššie uvedeným "prideľovacím" režimom samotným rozhodnutím o pridelení bytu vydaným miestnym národným výborom alebo iným orgánom príslušným podľa predpisov o hospodárení s bytmi právo osobného užívania bytu ešte nevznikalo. Občanovi ním vzniklo len právo, aby s ním organizácia, ktorá s bytom hospodári, uzavrela dohodu o odovzdaní a prevzatí bytu. Až touto dohodou bol zavŕšený proces vzniku práva osobného užívania bytu.

Z obsahu spisu vyplýva, účastníci uzavreli manželstvo 11. januára 1975, predmetný byt nadobudli na základe rozhodnutia ObNV Bratislava I zo dňa 31. mája 1978 č.j. byt - 254-7-1997/1978, ktorým bola schválená dohoda o výmene bytov uzavretá medzi D. s manželkou a odporcom 1/ s manželkou, t.j. navrhovateľkou. Na základe tohto rozhodnutia bola uzavretá

dohoda o odovzdaní a prevzatí bytu. Správny je preto názor dovolateľa, že účastníkom vzniklo právo spoločného užívania bytu manželmi v zmysle § 175 ods. 1 O.z. (v znení do 1. januára 1992) až uzavretím dohody o odovzdaní a prevzatí bytu dňa 22. júna 1978 po predchádzajúcom schválení dohody o výmene bytu (§ 30 zák. č. 41/1964 Zb., § 188 ods. 1 O.z., § 155 ods. 1 O.z.). So zreteľom na vyššie uvedený „prideľovací režim“, ktorý platil aj pre byty LBD, treba prisvedčiť správnosti záveru súdov, že z tohto dôvodu účastníkom nevzniklo s právom spoločného užívania družstevného bytu manželov aj spoločné členstvo v LBD (§ 175 ods. 1 O.z. v znení do 1. januára 1992 Zb.). Naviac stanovy LBD z roku 1975 neupravovali spoločné členstvo manželov v družstve ale len individuálne a neprenosné členstvo. V konaní nebolo sporné, že členom LBD bol iba odporca 1/, ktorý podľa potvrdenia Bytového družstva C. bol prijatý za člena LBD 30. júna 1975 s členským číslom X., pod ktorým je zapísaný v matrike družstva. Navrhovateľka nepreukázala vznik spoločného členstva manželov v LBD, ani vznik jej individuálneho členstva.

Bytové družstvo K. vzniklo v zmysle § 49 zák. č. 176/1990 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve delimitáciou, t.j. odčlenením z LBD a zápisom do obchodného registra dňom 31. decembra 1991. Byty, ktoré boli dovtedy vo vlastníctve LBD v domoch na K. ul. č. X., teda aj predmetný byt, prešli do vlastníctva Bytového družstva K., t.j. odporcu 2/, ktoré v zmysle zák. č. 176/1990 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve, malo povahu stavebného bytového družstva a na byty v jeho vlastníctve sa vzťahoval právny režim bytov stavebných bytových družstiev. V dôsledku toho sa z bytu, ktorý bol pôvodne vo vlastníctve LBD a ktorý sa do 31. decembra 1991 riadil režimom obdobným ako pri štátnych bytoch (viď vyššie uvedený tzv. prideľovací režim štátnych bytov), stal družstevný byt. Zmena právneho režimu bytu mala za následok vznik práva spoločného užívania družstevného bytu (do 1. januára 1992), ktoré sa dňom 1. januára 1992, kedy nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka vykonaná zák. č. 509/1991 Zb., transformovalo na spoločný nájom družstevného bytu (§ 871 O.z.).

Postavenie Bytového družstva K. od jeho vzniku upravovali Stanovy družstva a právne predpisy vzťahujúce sa na byty stavebných bytových družstiev (resp. od 1. januára 1992 len družstiev, keďže novela Občianskeho zákonníka už neobsahovala pojem stavebné bytové družstvo). Z uznesenia ustanovujúcej členskej schôdze členov – nájomníkov bytov K. č. X. vyplýva, že zároveň so vznikom družstva došlo aj k odčleneniu členov družstva (bývalých členov LBD) bývajúcich v domoch na K. č. X.. Podľa Stanov družstva prijatých na

zakladajúcej schôdzi družstva 29. augusta 1991 zakladajúcimi členmi sa stávajú (len) hlavní užívatelia bytov v družstevných domoch K. X. ku dňu vzniku družstva (článok 1, bod 3); stanovy nepoznali spoločné členstvo manželov v družstve.

So zreteľom na uvedené dovolací súd zhodne s názorom dovolateľa dospel k záveru, že zmenou právneho režimu bytu, ku ktorej došlo za účinnosti Občianskeho zákonníka účinného do 1. januára 1992, nedošlo k vzniku spoločného členstva navrhovateľky a odporcu 1/ v družstve, ako nesprávne konštatovali sudy nižších stupňov. Keďže k vzniku Bytového družstva K. došlo dňom zápisu do obchodného registra, t.j. dňom 31. decembra 1991, nemožno prisvedčiť názoru odvolacieho súdu, že na uvedený právny vzťah možno aplikovať ustanovenie § 868 O.z. prvá veta pred bodkočiarkou účinné od 1. januára 1992 a z tohto dôvodu nemožno považovať za správny ani záver odvolacieho súdu o vzniku spoločného členstva účastníkov v družstve.

Ako správne uvádza dovolateľ, predpokladom pre vznik spoločného členstva manželov v družstve či už v zmysle § 175 ods. 2 O.z. účinného do 1. januára 1992 a tiež v zmysle § 703 ods. 2 O.z. v znení po 1. januári 1992, je právo na pridelenie družstevného bytu niektorému z manželov za trvania manželstva. V posudzovanej veci v súvislosti so zmenou právnej formy vlastníka bytov (z ĽBD na SBD) a s prechodom členstva (z ĽBD na SBD) nevzniklo bez ďalšieho dovtedajším členom ĽBD právo na pridelenie bytov v SBD; dovtedajší užívatelia bytov „pokračovali“ v už skôr zriadenom užívaní bytov. Z tohto dôvodu preto nemohlo navrhovateľke a odporcovi 1/ podľa týchto ustanovení vzniknúť spoločné členstvo v družstve [právo spoločného užívania bytu im vzniklo uzavretím dohody o odovzdaní a prevzatí bytu ĽBD (§ 175 ods. 2 O.z. účinného do 1. januára 1992)]. K vzniku spoločného členstva manželov v družstve nedošlo ani podľa § 703 ods. 3 O.z. účinného po 1. januári 1992 z dôvodu absencie základnej podmienky pre vznik spoločného členstva manželov v družstve, ktorou je právo na pridelenie družstevného bytu hoci len jednému z manželov, keďže účastníci už v tom čase boli nájomcami predmetného bytu.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že zo žiadnych ustanovení Občianskeho zákonníka účinného do 1. januára 1992 ani po 1. januári 1992 (po účinnosti novely Občianskeho zákonníka vykonanej zák. č. 509/1991 Zb.) nemožno vyvodiť záver o vzniku spoločného členstva navrhovateľky a odporcu 1/ v Bytovom družstve K.. Tým, že došlo k zmene režimu predmetného bytu, t.j. z družstevného bytu vo vlastníctve ĽBD sa stal

družstevný byt v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka v znení po novele vykonanej zák. č. 509/1991 Zb. účinného od 1. januára 1992, došlo k vzniku práva spoločného nájmu družstevného bytu, nedošlo však zároveň k vzniku spoločného členstva navrhovateľky a odporcu 1/ v družstve zmysle § 703 ods. 2 O.z. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že navrhovateľka sa členkou odporcu 2/ nestala, nepodala prihlášku za členku družstva, o čom svedčí aj výpis z Obchodného registra Bytového družstva K., podľa ktorého členom družstva je naďalej iba odporca 1/.

Z uvedených dôvodov je správny záver generálneho prokurátora, že v čase uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu v zmysle § 28 zák. č. 182/1993 Z.z. medzi odporcami 1/ a 2/ bol členom družstva iba odporca 1/, uvedená zmluva nevyžadovala súhlas navrhovateľky, preto zmluvu uzavretú s výlučným členom družstva – odporcom 1/ treba považovať za platnú.

So zreteľom na vyššie uvedené dôvody je opodstatnený názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudky oboch nižších stupňov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2008

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: